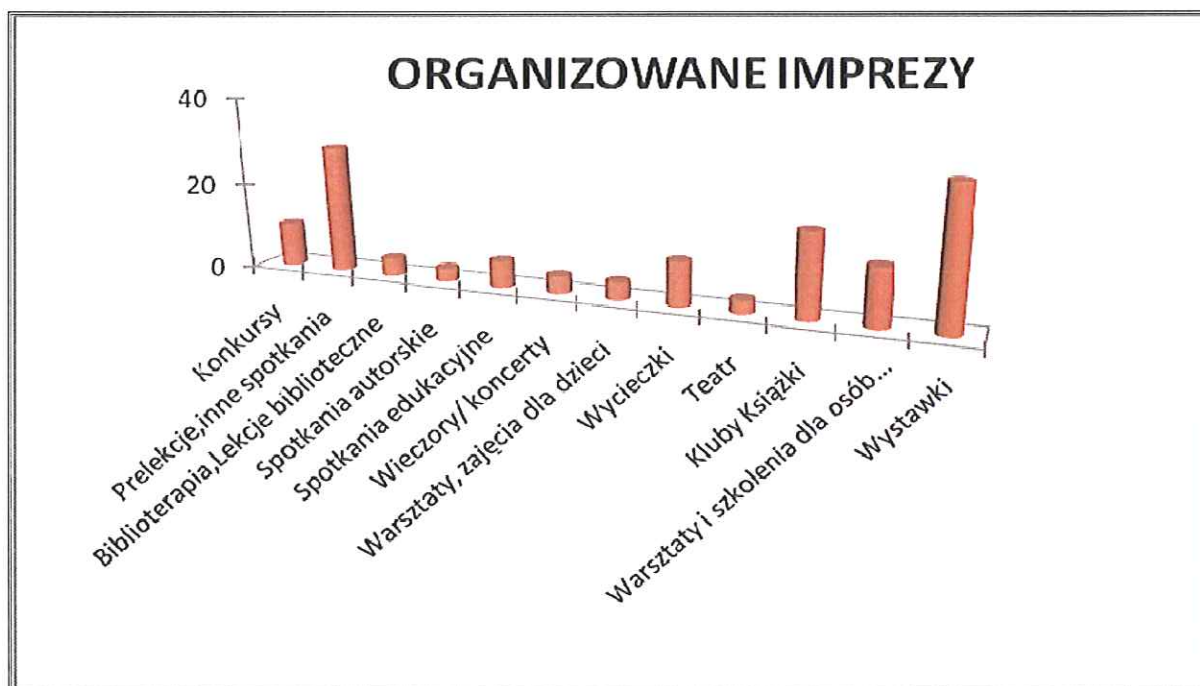


	<p>II miejsce: Patrycja PAPUGA z Zalasowej, Natalia LEBRYK z Zalasowej, Wiktoria KRAMARCZYK z Kowalowej, Michał GALUS z Woli Lubeckiej, Magdalena NIEMIEC z Lubczy, Marcin HELIZANOWICZ z Zalasowej</p> <p>III miejsce: Agnieszka GILSKA z Lubczy, Kacper MARCINEK z Ryglic</p> <p>Wyróżnienie: Justyna BURZA z Zalasowej, Natalia OLEŚ z Kowalowej</p> <p>W KATEGORII : PISANKA WSPÓLCZESNA – DZIECI</p> <p>Wyróżnienie: Kacper KOCIOLEK z Lubczy, Bartłomiej KOCIOLEK z Lubczy, Kacper SKOWRON z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA – MŁODZIEŻ</p> <p>Wyróżnienie: Gabriela KULIK z Ryglic, Norbert LISAK z Ryglic, Mariusz PIĄTEK z Ryglic</p> <p>Adrian HERETYK z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : PISANKA TRADYCYJNA I PLASTYKA OBRZĘDOWA – MŁODZIEŻ</p> <p>Wyróżnienie: Kinga SIKORA z Kowalowej, Dominika SKOWRON z Lubczy, Dominika KISIEL z Kowalowej, Jakub PYZNARSKI z Lubczy</p> <p>W KATEGORII : STÓL WIELKANOCNY I miejsce: Koło Rękodziela Artystycznego z Zalasowej</p>
--	--

Źródło: dane własne Ośrodka Kultury w Ryglicach

Działalność kulturalną w gminie prowadzi również Gminna Biblioteka Publiczna w Ryglicach i jej dwie filie. Oprócz podstawowej działalności do której należy gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych organizowane są różnorodne działania edukacyjne dla wszystkich grup wiekowych.

Rysunek 10. Przedstawienie w formie graficznej imprez organizowanych przez bibliotekę w 2014 r.



Źródło: dane własne GBP w Ryglicach

Biblioteki dysponują księgozbiorem o wartości 385 519 zł oraz 49 274 szt. książek - na koniec 2014 r. Co roku w bibliotece rejestruje się ok. 1900 osób.

Tabela 20. Zarejestrowani czytelnicy w roku 2014 wg poszczególnych grup wiekowych

Biblioteka /miejsowość	Do lat 5	6-12	13-15	16-19	20-24	25-44	45-60	Powyżej 60	Razem	%
Ryglice	7	160	95	141	107	227	125	58	920	47
Lubcza	11	106	63	68	51	92	66	24	481	25
Zalasowa	13	117	67	72	48	127	53	40	537	28
<b>Razem</b>	<b>31</b>	<b>383</b>	<b>225</b>	<b>281</b>	<b>206</b>	<b>446</b>	<b>244</b>	<b>122</b>	<b>1938</b>	<b>100</b>
<b>%</b>	<b>1,6</b>	<b>19,8</b>	<b>11,6</b>	<b>14,5</b>	<b>10,6</b>	<b>23</b>	<b>12,6</b>	<b>6,3</b>	<b>100</b>	<b>x</b>

Źródło: dane własne GBP w Ryglicach

Ponadto przy bibliotekach działa : Klub Miłośników Poezji i Dyskusyjny Klub Książki w Zalasowej; Klub Miłośników Książki w Lubczy oraz Klub Czytelnika w Ryglicach.

### 2.2.5. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Od kilku lat mieszkańcy naszej gminy mają możliwość korzystania z Lokalnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Ryglicach, który przyjmuje osoby bezrobotne kilka godzin w tygodniu przez jeden dzień. Dla wielu osób zgłaszających się do tego punktu jest to oszczędność czasu i pieniędzy na dojazdy do Tarnowa.

### 2.2.6. Zdrowie

Na terenie Gminy Ryglice podmiotami zajmującymi się sprawami zdrowia zajmują się następujące podmioty.

Tabela 21. Kadra medyczna oraz podmioty prowadzące usługi medyczne dane na koniec 2014r.

Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	lekarze	pielęgniarki
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Broniek i Setkiewicz	33-160 Ryglice, ul. Tarnowska 21	1. Lek rodzinny sepc pediastra, 2. Lekarz rodzinny Spec chorób wewnętrznych	4 + położna
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Berger i Sajdak	33-159 Zalasowa, ul. Św. Walentego 9	1. Lekarz rodzinny, spec. internista 2. Lekarz rodzinny spec. pediastra, spec chirurgia dziecięca 3. Lekarz rodzinny spec. med sportowa	3 + 2 na umowie-zlecenie + 2 pielęgniarki środowiskowe
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Berger i Sajdak	33-162 Lubcza 451		
Gabinet Stomatologiczny Lekarzy Stomatologii LUCYNA KOCOL	ul. Św. Walentego 9 33-159 Zalasowa	Lekarz stomatolog	Pomoc stomatologiczna
Indywidualna praktyka lekarska Gabinet dentystyczny KLAUDYNA STĘPIEŃ	Lubcza 451 33-162 Lubcza	Lekarz stomatolog	Pomoc stomatologiczna
Gabinet Stomatologiczny Grzegorz Nadolny Poradnia	33-160 Ryglice ul. Tarnowska 21	2 Lekarzy stomatologów	Pomoc stomatologiczna

Stomatologiczna w Ryglicach			
NZOZ "PALMED" Centrum Opiekuńczo-Lecznicze S.C.	33-162 Lubcza 460	Ambulatoryjna: 1. fizjoterapeuta	Nie dotyczy
NZOZ SOL-MED Anna Solarz	33-159 Zalasowa, ul. Św. Walentego 1	Ambulatoryjna: 2. fizjoterapeutów	Nie dotyczy
Studio masażu i Fizykoterapii Agnieszka Baszczewska	33-160 Ryglice, ul. Rynek14	Ambulatoryjna: 1. fizjoterapeuta	Nie dotyczy
Gabinet Bioterapeutyczny „IMMUTERAP” Wantuch Krzysztof	33-160 Ryglice, ul. Tarnowska 46	bioterapeuta	

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

### 2.2.7. Rekreacja i sport

Wydatki w 2014 r. związane z realizacją zadań zleconych przez Gminę Ryglice, na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów działających w dziedzinie pożytku publicznego, wyniosły 115 000 zł i obejmowały 2 zadania (oba dotyczyły zadań sportowych).

Tabela 22. Wydatki na kluby sportowe w Gminie Ryglice (lata 2012 - 2014)

WYDATKI NA KLUBY SPORTOWE			
Nazwa klubu	Dotacja w latach ( w zł)		
	2012	2013	2014
Klub Sportowy "KS Ryglice"	120 000	58 000	62 000
Miejski Klub Sportowy "MKS Ryglice"	-	50 000	53 000
<b>Razem</b>	<b>120 000</b>	<b>108 000</b>	<b>115 000</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

W całej gminie znajduje się 25 obiektów sportowych. Najwięcej zlokalizowanych jest w Ryglicach (6), następnie w Zalasowej, Lubczy, Kowalowej i Joninach po 4 i w Woli Lubeckiej 3.

Tabela 23. Obiekty sportowe w Gminie Ryglice

Nazwa obiektu sportowego	Miejscowość						Razem
	Ryglice	Zalasowa	Lubcza	Wola Lubecka	Kowalowa	Joniny	
Sala gimnastyczna	1	2	1	1	1	1	<b>7</b>
sala do ćwiczeń korekcyjnych	1	0	1	1	0	0	<b>3</b>
boiska sportowe	1	1	1	1	1 Orlik	2	<b>7</b>
mini boiska sportowe	0	0	0	0	0	0	<b>0</b>
kort tenisowy	1	1	0	0	0	0	<b>2</b>



bieżnia	1	0	1	0	1	0	3
rowerowy tor przeszkód (ruchomy)	0	0	0	0	0	1	1
siłownia	1	0	0	0	0	0	1
Bulodrom	0	0	0	0	1	0	1
<b>Razem</b>	<b>6</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>25</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

### 2.2.8. Działalność gospodarcza

Liczba przedsiębiorców w Gminie Ryglice, zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej w ostatnich trzech latach ma tendencję wzrostową, a mianowicie w roku 2012 było zarejestrowanych 449 podmiotów, w 2013 r.- 461 podmiotów, a w 2014 r. już 479 podmiotów.

Na terenie Gminy Ryglice są rejestrowane firmy wg niżej podanego opisu kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności:

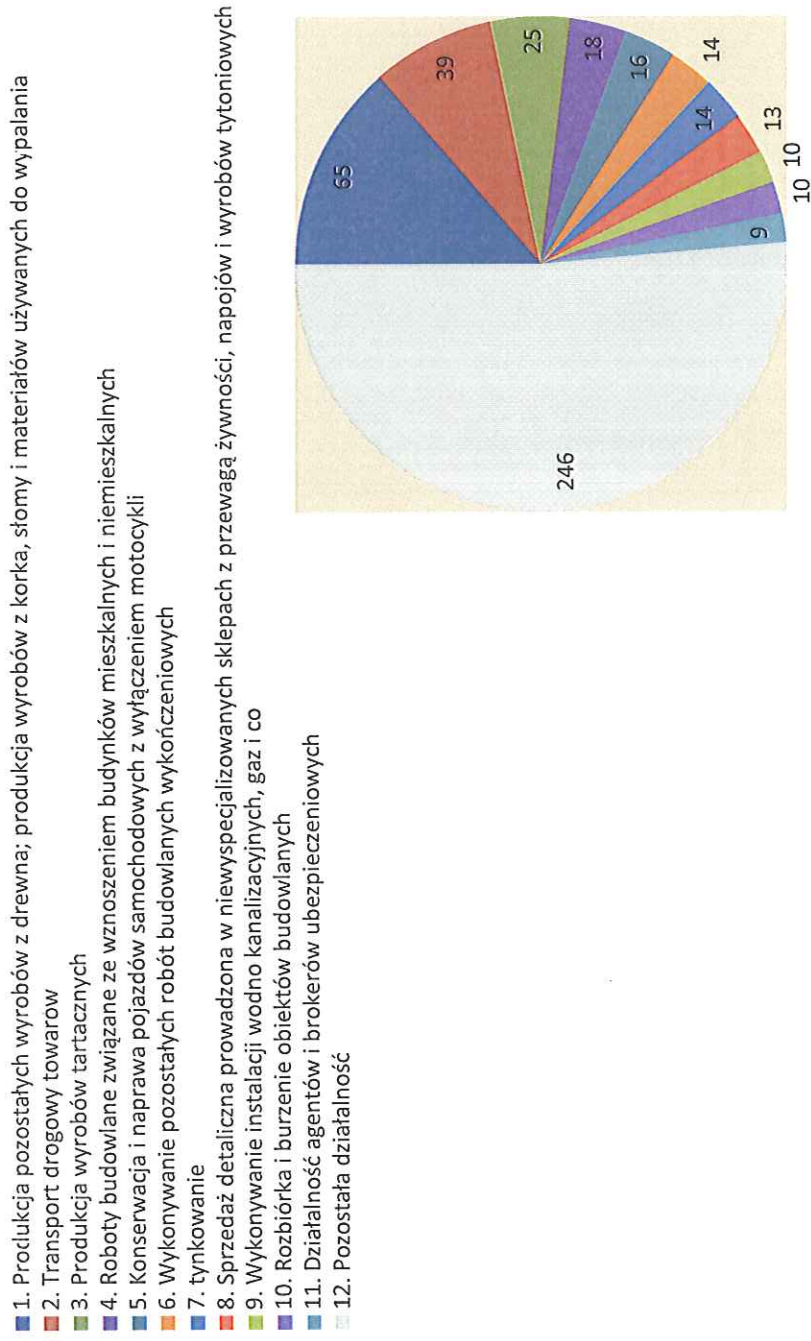
Tabela 24. Podmioty wg PKD

Opis kodu	Liczba podmiotów
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wypalania	65
Transport drogowy towarów	39
Produkcja wyrobów tartacznych	25
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	18
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli	16
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	14
tynkowanie	14
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	13
Wykonywanie instalacji wodno kanalizacyjnych, gaz i co	10
Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	10
Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	9
Pozostała działalność	246
<b>Razem</b>	<b>479</b>

Źródło: Dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach



Rysunek 11. Struktura przedsiębiorstw w Gminie Ryglice, wg kodów PKD



Źródło: dane własne Urzędu Miejskiego w Ryglicach

Jak wynika z powyższej tabeli i wykresu, najwięcej podmiotów gospodarczych, działa w sektorze przetwórstwa drewna (106 podmiotów), co stanowi 22% wszystkich rodzajów działalności. Równie istotnym sektorem działalności gospodarczej jest branża budowlana, w której działa 70 podmiotów (z uwzględnieniem budowy instalacji wewnętrznych). Obie te branże stanowią ponad 40% wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, funkcjonujących na terenie gminy. Znaczącym rodzajem działalności jest transport drogowy towarów (39 podmiotów) oraz naprawa pojazdów samochodowych (16 podmiotów). Pozostałe podmioty (246), funkcjonują w Gminie Ryglice, w ilości mniejszej niż 8 firm.

### 2.2.9. Policja

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci Komisariatu Policji w Tuchowie, a w Ryglicach znajduje się siedziba rewiru dzielnicowych.

Tabela 25. Zagrożenia na terenie Gminy Ryglice w okresie 2012-2014

Rodzaj zagrożenia	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Interwencje policji łącznie	236	284	<b>320</b>
Interwencje dot. przemocy w rodzinie	12	18	<b>23</b>
Rozboje	0	1	<b>0</b>
Włamania do domów, garaży, pojazdów	1	11	<b>7</b>
Pobicia ( co najmniej 2 osoby na 1)	2	0	<b>1</b>
Kradzieże mienia	6	4	<b>14</b>
Uszkodzenie mienia	2	2	<b>2</b>
Uszkodzenie ciała ( 1 osoba na 1)	5	3	<b>8</b>
Zatrzymanych nietrzeźwych kierujących	24	18	<b>23</b>
Wypadki drogowe	8	11	<b>8</b>
W tym zabitych/ rannych	1/10	0/13	<b>0/10</b>
Kolizje drogowe	20	30	<b>21</b>
Zatrzymanych do wytrzeźwienia	18	14	<b>17</b>

Źródło: dane własne Komisariatu Policji w Tuchowie

Opisane powyżej zdarzenia przestępcze są to zdarzenia z kategorii podstawowej i następuje niewielki ich wzrost. Natomiast nasilają się w ostatnim okresie zgłoszenia dot. oszustw dokonywanych w sieci komputerowej szczególnie przy zakupie towarów głównie w niskich kwotach.

### 2.2.10. Organizacje pozarządowe

Kapitał społeczny Gminy Ryglice jest bardzo duży o czym świadczą liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności gminy.

Tabela 26. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Ryglice

Nazwa	Krótką charakterystyka
Klub Sportowy Zalasowa	kultura fizyczna
Ludowy Klub Sportowy Lubcza	j.w.
Klub Sportowy „KS RYGLICE”	j.w.



Ludowy Klub Sportowy "Wola Lubecka"	kultura fizyczna
Miejski Klub Sportowy Ryglice	j.w
Stowarzyszenie Rozwoju Gminy i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej w Ryglicach	rolnictwo
Stowarzyszenie „Zalasowian”	wszechstronny rozwój wsi Zalasowa
Stowarzyszenie Bistuszwian i Uniszowian	wszechstronny rozwój Bistuszwian i Uniszowian
Stowarzyszenie „Nasze Miasto Ryglice”	Wszechstronny rozwój miasta Ryglice i gminy
Koło Gospodyń Wiejskich	Kultywowanie tradycji
Ochotnicza Straż Pożarna	Ochrona przeciwpożarowa
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Ochotnicza Straż Pożarna	j.w
Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych "Nasze Dzieci" w Zalasowej	pomoc osobom niepełnosprawnym
Caritas w Zalasowej i Ryglicach	pomoc ubogim
Stowarzyszenie Koło Pań Rygliczanki w Ryglicach	Wszechstronny rozwój miasta Ryglice
Stowarzyszenie „Razem dla Jonin”	Wspieranie rozwoju wsi Joniny
Fundacja Oblicza Polski Zalasowa	Propagowanie informacji o narodzie polskim
Stowarzyszenie "Lubczanie" z Lubczy	Wspieranie rozwoju wsi Lubcza
Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej "Kuznia" w Kowalowej	Wspieranie rozwoju wsi Kowalowa
Stowarzyszenie "Wolanie" w Woli Lubeckiej	Wspieranie rozwoju wsi Wola Lubecka
Fundacja pomocy poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych im. Leszka Gawrona Zalasowa	Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans
Koło Rękodzieła Artystycznego w Zalasowej	Propagowanie kultury, sztuki

Źródło: dane na podstawie strony [www.bazy.ngo.pl](http://www.bazy.ngo.pl)

## ROZDZIAŁ III. Diagnoza sytuacji społecznej

### 3.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie Gminy Ryglice

#### ❖ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawą jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.



**Powyższy cel Ośrodek realizuje poprzez:**

- 1) *tworzenie warunków organizacyjnych do funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,*
- 2) *analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,*
- 3) *pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,*
- 4) *przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,*
- 5) *pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną na pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.*

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryglicach** działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm. ),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. Uz. 2015 r. , poz. 163 z późn. zm. ),
3. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
4. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Nr XLVI/323/10 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 16 marca 2010 r.
5. Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Miejską w Ryglicach i Dyrektora Ośrodka.

GOPS nastawiony jest głównie na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin.

❖ **Zespół Interdyscyplinarny**

W związku z art. 6, ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493 z późn. zm. ) Burmistrz Ryglic powołał *Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*, do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, którego obsługą zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół interdyscyplinarny składa się z przedstawicieli Policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, szkół z terenu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, kuratora.

❖ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – do ich zadań należy inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

❖ **Klub Seniora**

Klub Seniora działa w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach i Zalasowej. Kluby powstały w latach 2012-2015. Obecnie liczą ok.100 osób. Celem działalności Klubu jest tworzenie warunków do aktywnego wykorzystania potencjału seniorów, a w szczególności inspirowanie do aktywnego życia. W ramach działalności Klubu organizuje się spotkania, prelekcje, zajęcia ruchowo-relaksacyjne, zajęcia manualne, imprezy kulturalne, wyjazdy integracyjne.

Aktywność osób starszych w Gminie Ryglice z roku na rok zwiększa się. Prowadzenie i rozwijanie tej działalności pozwala na zabezpieczenie potrzeb starszego pokolenia, a także na ograniczanie problemów związanych z niepełnosprawnością i chorobą.

❖ **Środowiskowy Dom Samopomocy w Ryglicach**

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ryglicach istnieje od 2006 roku. Dom jest przeznaczony dla osób przewlekle chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie. Podstawowym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy jest przede wszystkim podtrzymywanie w dobrej kondycji psycho-fizycznej i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia. Nadrzędnym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest podnoszenie jakości życia i zapewnienie oparcia społecznego osobom mającym trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem. Oparcie to w szczególności dotyczy partnerskiej rady i pomocy w sprawach związanych ze współżyciem społecznym, gospodarowaniem pieniędzmi, załatwianiem spraw poza domem, wykonywaniem różnych zajęć i prac, aktywnym spędzaniem wolnego czasu, motywowaniem do pracy przez wykorzystanie posiadanych przez umiejętności, utrzymaniem kontaktów z rodziną i przyjaciółmi. Wszystkim tym działaniom przyświeca myśl, by utrzymać użytkowników Domu w ich środowisku społecznym i rodzinnym.

❖ **Placówka Wsparcia Dziennego w Lubczy**

Placówka Wsparcia Dziennego w Lubczy powstała na mocy porozumienia zawartego w grudniu 2004 r. pomiędzy Powiatem Tarnowskim a Gminą Ryglice. Placówka przeznaczona jest dla 20 dzieci w wieku od 5 do 16 lat. Zakres działań Placówki to przede wszystkim działania o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym. Dzięki podejmowanym przez Placówkę Wsparcia Dziennego działaniom możliwe jest zwiększenie u dzieci poczucia bezpieczeństwa, polepszenie wyników w nauce, zwiększenie umiejętności korzystania ze swoich mocnych stron oraz rozwiązywanie konfliktów bez użycia agresji, rozwój zainteresowań i postaw twórczych.

❖ **Placówka Wsparcia Dziennego w Ryglicach**

Placówka Wsparcia Dziennego w Ryglicach powstała w październiku 2014 roku. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 16 roku życia, funkcjonuje przez cały rok, zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, a fundamentalną zasadą swojego działania czyni troskę o dziecko. Poprzez podejmowane zadania wspiera rozwój dzieci i młodzieży, rozwija zainteresowania i zamiłowania, akcentuje wartości patriotyczne i prorodzinne, z naciskiem na wartość rodziny. W sposób szczególny kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania w grupie. Promuje zdrowy styl życia, bez nałogów, oraz uprawianie sportu i sprawność fizyczną.

### **3.2 Rynek pracy. Bezrobocie**

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą



pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Na koniec grudnia 2014 r. według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie bez pracy pozostawało w Gminie Ryglice 509 osób. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnowskim wyniosła na koniec 2014 r. 9592 osoby, co oznacza, że bezrobotni mieszkańcy Gminy Ryglice stanowili 5 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych powiatu tarnowskiego.

Na koniec 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie tarnowskim wyniosła 13,6% (dla porównania w województwie małopolskim stopa bezrobocia wyniosła 9,9%, zaś w Polsce 14,4 %).

Tabela 27. Stopa bezrobocia: MAŁOPOLSKA (2012-2014)

<b>JEDNOSTKA TERYTORIALNA</b>	<b>OGÓŁEM</b>		
	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	11,4%	11,5%	9,9%
PODREGION TARNOWSKI	13,9%	14,2%	12,5%
POWIAT TARNOWSKI	15,1%	15,3%	13,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Ryglice na koniec 2014 roku liczba bezrobotnych obniżyła się o 103 osoby w stosunku do sytuacji na koniec grudnia 2013 roku.

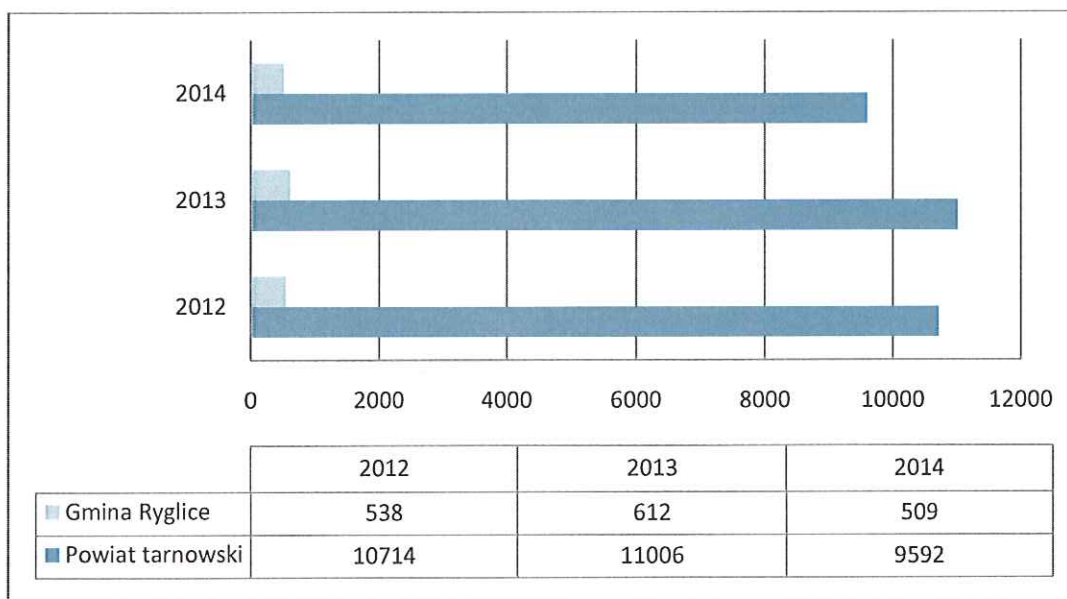
Tabela 28. Liczba bezrobotnych (2012-2014)

	<b>POLSKA</b>	<b>Małopolska</b>	<b>Podregion tarnowski</b>	<b>Powiat tarnowski</b>	<b>Gmina Ryglice</b>
	<b>OGÓŁEM</b>				
2012	2136815	161161	26187	10714	538
2013	2157883	164434	26832	11006	612
2014	1822000	139027	23140	9592	509

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS



Rysunek 12. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Ryglice na tle wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnowskim (2012-2014)

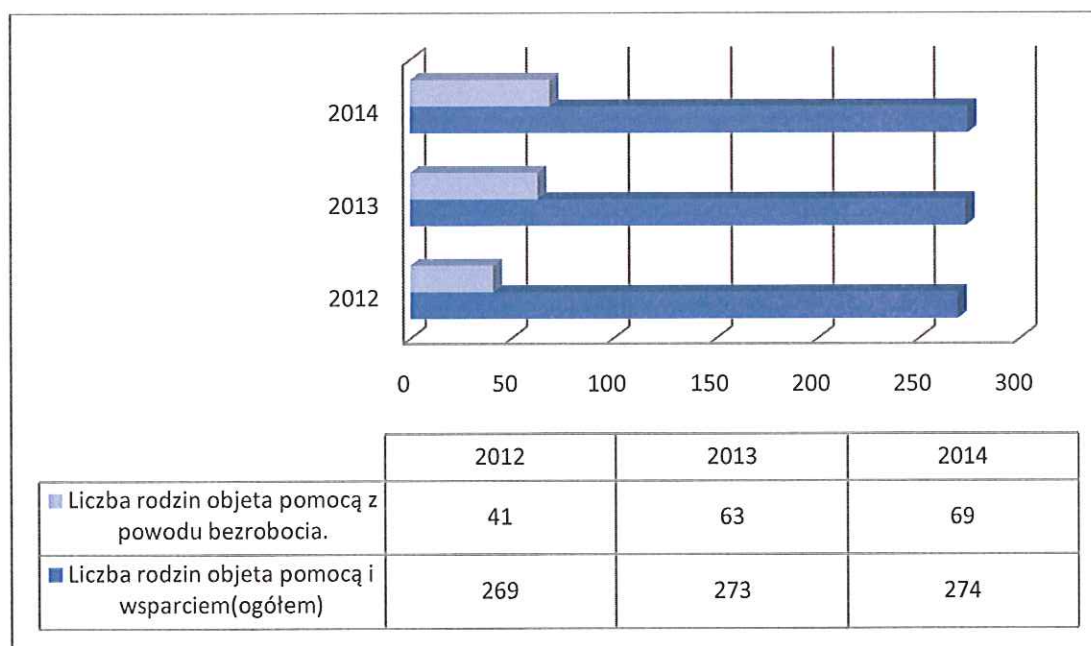


Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

#### Bezrobocie wśród klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach.

Jak wynika z analizy GOPS w Ryglicach w ostatnich 3 latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy finansowej w 2014 roku w stosunku do 2013 wzrosła o 6 osób natomiast porównując rok 2012 i 2014 liczba osób bezrobotnych wzrosła o 28 rodzin.

Rysunek 13. Rodziny z dysfunkcją bezrobocia korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną (2012-2014)



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

W 2014r. i 2013r. rodziny korzystające ze wsparcia GOPS w Ryglicach, w których jedyną lub jedną z dysfunkcji było bezrobocie, stanowią odpowiednio 25% (2014r. ), 23 % (2013r. ) i 15 % (2012r.) wszystkich rodzin, którym przyznano pomoc.

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- ➔ *Brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.*
- ➔ *Psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.*
- ➔ *Negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.*

System pomocy rodzinie z problemem bezrobocia realizowany jest poprzez następujące zadania świadczone przez GOPS w Ryglicach:

- przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
- zobowiązanie do aktywnego, dokumentowanego poszukiwania pracy,
- przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb,
- niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- pomoc w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,
- zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu pozyskania informacji o dostępnych ofertach pracy dla klientów GOPS,
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, przede wszystkim ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców poprzez zapewnienie, ciepłego posiłku w szkole, podstawowego wyposażenia do szkoły, możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnieniu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych utworzył w 2012 roku – 4 miejsca pracy, 2013 roku -4, 2014 roku -4.

### 3.3. Ubóstwo

#### **Definicja.**

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej”<sup>3</sup>

Ubóstwo to również „ (...) zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.”<sup>4</sup>

<sup>3</sup> J. Auleytner, K. Głębińska, Polityka społeczna – pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, Warszawa 2000, s.236.

<sup>4</sup> Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.



„Ubóstwo absolutne to stan niezaspokojenia potrzeb uznawanych w danym społeczeństwie i czasie za minimalne.” „Ubóstwo względne dotyczy jednostki i rodziny, których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą.”<sup>5</sup>

Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne, które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.<sup>6</sup>

#### **Rozmiary zjawiska i analiza danych.**

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest, jako bieda oraz niedostatek.

Wśród przyczyn ubóstwa wymienić należy:

- ❖ bezrobocie,
- ❖ zbyt niskie dochody gospodarstw domowych,
- ❖ niepełnosprawność i choroby,
- ❖ niezdolność życiową,
- ❖ uzależnienie od alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających.

Ubóstwo jest zjawiskiem obejmującym w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne, posiadające niepełnosprawnych członków i osoby bezdomne. Efektem ubóstwa jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, różnego rodzaju patologie.

#### Ubóstwo wśród klientów GOPS w Ryglicach.

Osoba uboga może otrzymać wsparcie materialne z ośrodka pomocy społecznej wtedy, gdy jej trudna sytuacja dochodowa związana jest, z co najmniej jednym trudnym problemem socjalnym takim jak: bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, sieroctwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, alkoholizm, narkomania, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe.

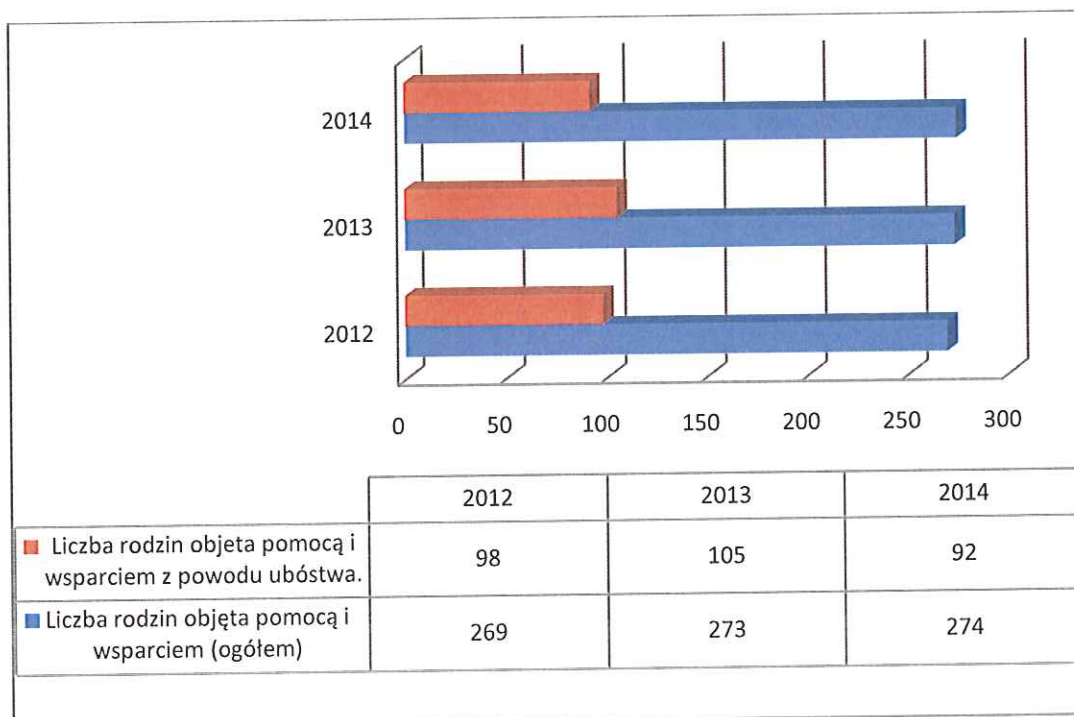
Powód przyznania pomocy przez GOPS w Ryglicach ze względu na trudną sytuację życiową spowodowaną ubóstwem w 2014r. zostało objętych blisko 92 rodzin korzystające z pomocy społecznej w gminie Ryglice.

<sup>5</sup> red. W.Toczyński, Natura i kwestia ubóstwa, Gdańsk 1991, s.12

<sup>6</sup> red. S.Golinowski, Polska bieda. Kryteria, ocena, przeciwdziałanie, Warszawa 1996.



Rysunek 14. Rysunek 14. Rodziny dotknięte ubóstwem korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Na przestrzeni ostatnich 3 lat (2012-2014) można zauważyć tendencję wzrostową jak i spadkową.

### 3.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

#### **Definicja niepełnosprawności.**

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.<sup>10</sup> W art. 1 mówi się też, że ustawa ta dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem. Nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół).

#### **Rozmiary zjawiska i analiza danych.**

Niepełnosprawność jest wieloaspektowym zjawiskiem. Znaczącą rolę odgrywa tutaj psychologiczne i społeczne funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny. Optymalny system wsparcia powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze środowiskiem, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej. Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

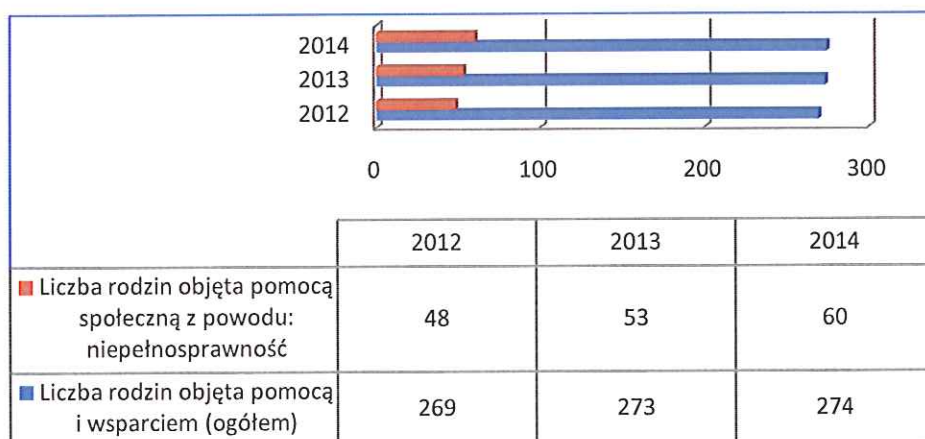
- trudna sytuacja materialna;

- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową;
- brak dostatecznej bazy informacyjno szkoleniowej

### Niepełnosprawność wśród klientów GOPS w Ryglicach

Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych.

Rysunek 15. Rodziny z problemem niepełnosprawności korzystające z pomocy społecznej na tle wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Analizując dane można sformułować następujące wnioski:

- dysfunkcja niepełnosprawności występuje u 18% 2012r 19 % w 2013r. i 22% 2014r. rodzin korzystających z pomocy GOPS Ryglice. Obserwuje się tendencję wzrostową.

#### Definicja długotrwałej choroby.

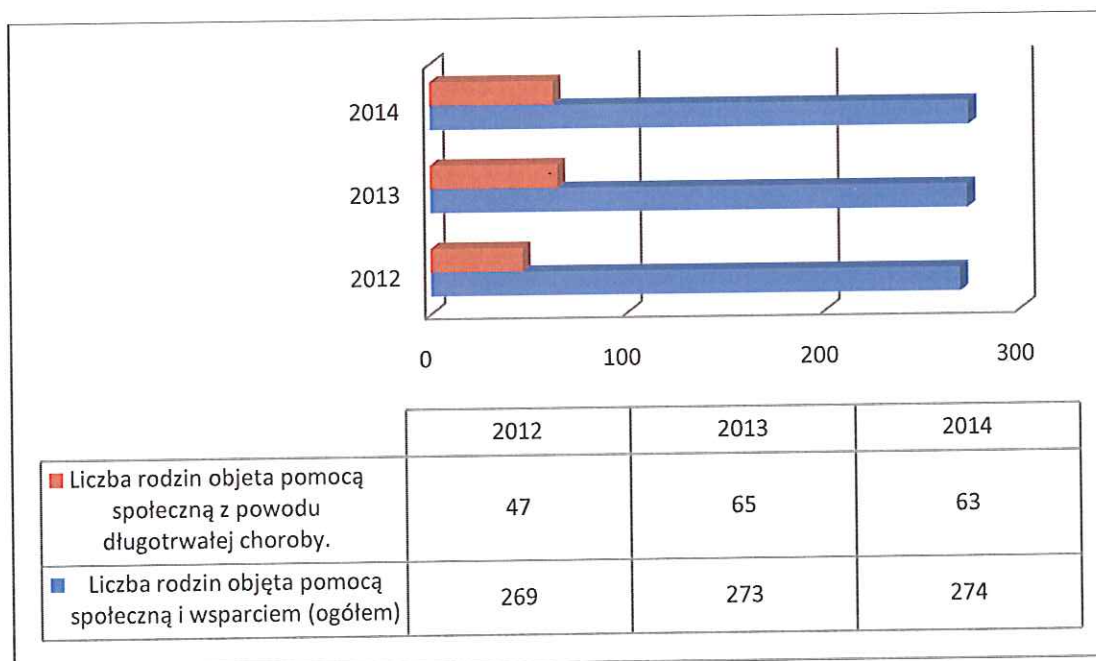
Długotrwała choroba, definiowana również, jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba to „(. . .) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne

rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarskiej i/ lub rehabilitacji.<sup>7</sup>

### Długotrwała choroba wśród klientów GOPS w Ryglicach

Długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn na podstawie, której rodziny mają przyznaną pomoc. Z danych GOPS w Ryglicach wynika, że w 2012r. ponad 17 % ogółu rodzin korzystających z udzielonej pomocy skorzystało z niej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ale już w 2014 r. było już 23%.

Rysunek 16. Rodziny z dysfunkcją długotrwałej choroby korzystające z pomocy GOPS w Ryglicach na tle wszystkich rodzin pomocy społecznej



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

### 3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

#### **Definicja.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej **BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH** i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy.

„Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.”

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy

<sup>7</sup> Red.Krożek-Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s. 50



społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny.

Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

- ➔ zmieniające się warunki ekonomiczne,
- ➔ czynniki psychospołeczne i kulturowe,
- ➔ osłabienie więzi międzyludzkich.

#### Rozmiary problemu bezradności wśród klientów GOPS w Ryglicach

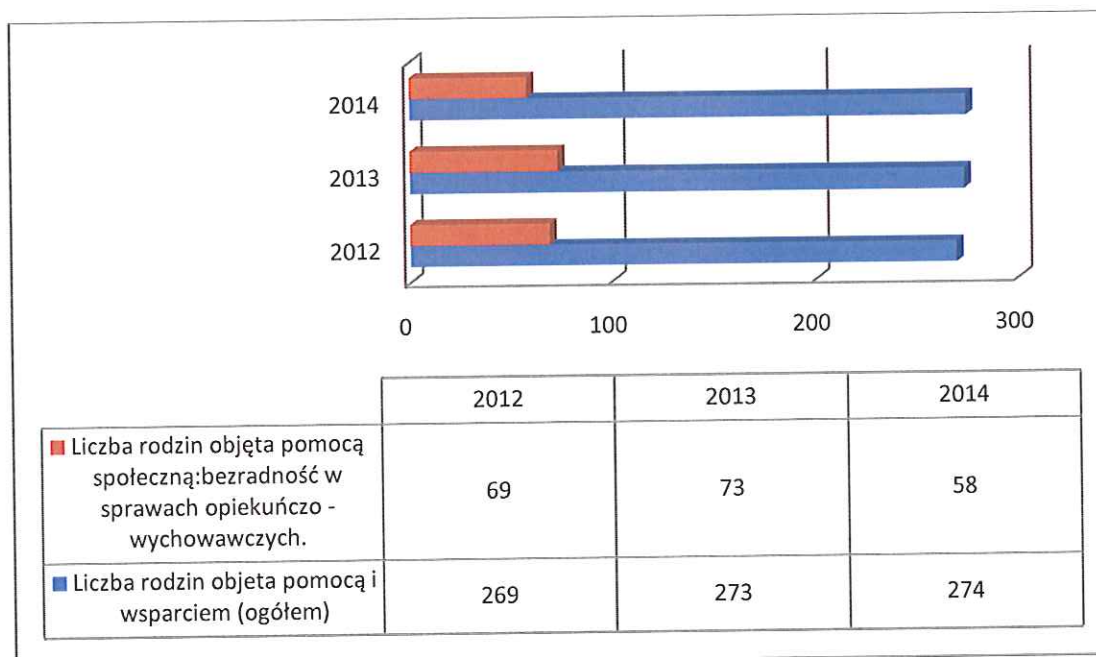
Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm.

Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- ➔ nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- ➔ nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- ➔ nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ➔ ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności w przy załatwianiu swoich spraw ( np. urzędowych – napisanie podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp. ) .

W 2012 r. spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 69 rodzinach występowała dysfunkcja bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a w 2014r. 58 rodzinach ( spadek o ok.15 %).

Rysunek 17. Rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowych



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem:

- ➔ rozeznawanie warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży;
- ➔ przeciwdziałanie bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ➔ przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- ➔ przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej;
- ➔ dożywienie dzieci i młodzieży w przedszkolu i w szkołach w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- ➔ dofinansowywanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich, oraz dla dzieci z grupy ryzyka;
- ➔ pracę socjalną prowadzoną we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności ze: szkołami, placówkami służby zdrowia, policją, oraz ponad lokalnym np. z sądami, kuratorami sądowymi;
- ➔ zbiórkę odzieży i obuwia dla rodzin i osób najbardziej potrzebujących.

Biorąc pod uwagę fakt, iż w rodzinach z dziećmi zidentyfikowano szerokie spektrum problemów społecznych, między innymi takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych należy zakładać, że działania zaplanowane w ramach gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną będą pomocne w zapobieganiu i eliminowaniu wyżej wymienionych przyczyn marginalizacji społecznej. Działania mające na celu realizację założeń systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną prowadzone są przy współdziałaniu partnerów:

- ➔ szkół funkcjonujących na terenie gminy,
- ➔ Przedszkola Publicznego,
- ➔ Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ➔ Urzędu Miejskiego,
- ➔ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ➔ pielęgniarek środowiskowych,
- ➔ kuratorów sądowych,
- ➔ Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- ➔ Komisariatu Policji,
- ➔ Prokuratury Rejonowej,
- ➔ Placówki Lecznictwa Uzależnienia i Współuzależnienia w Tarnowie.

Znaczną część klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego



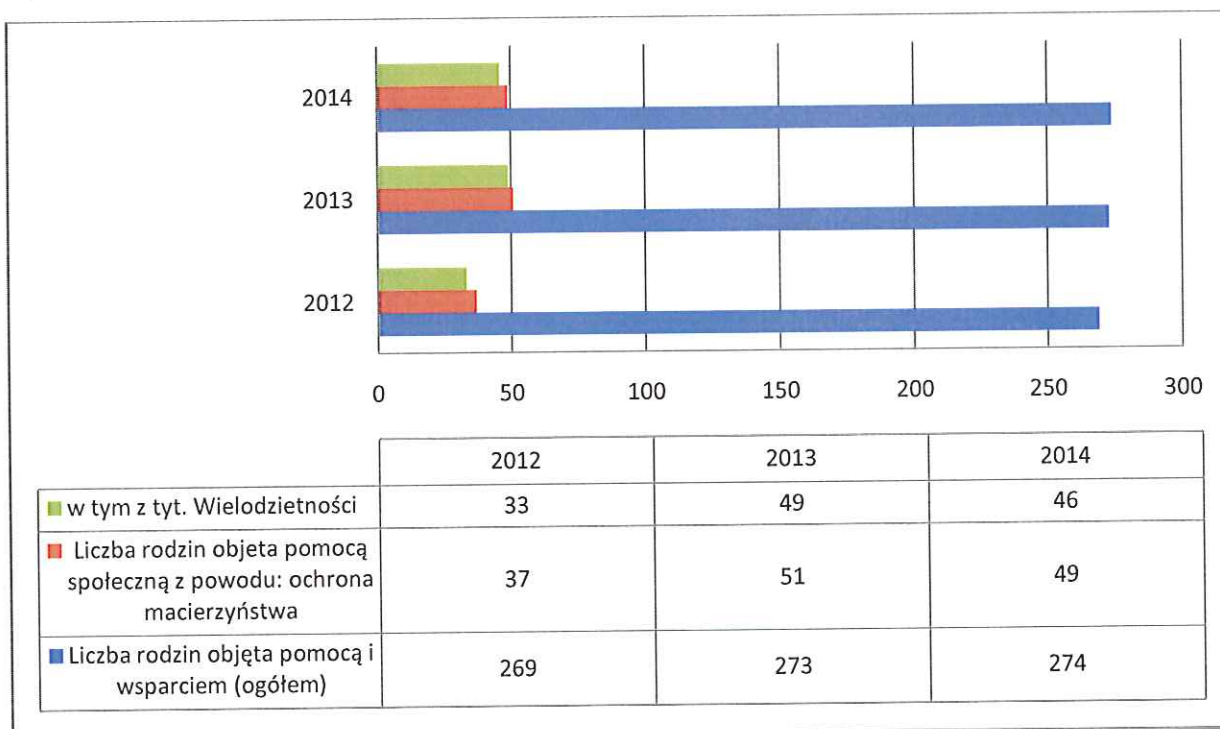
w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, łamaniu obyczajów, norm i wartości przez dzieci i młodzież. Wszelka pomoc w przypadkach bezradności powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnieniu własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Pomoc materialna w postaci różnych zasiłków pieniężnych realizowanych z budżetu państwa (zadania zlecone) oraz budżetu samorządowego (zadania własne) ma za zadanie wspieranie budżetów rodzin w celu zapewnienia godziwych warunków bytowych. Stosowanie form pieniężnych wymaga od pracowników socjalnych postawienia szczegółowej diagnozy socjalnej danej rodziny z uwagi na niebezpieczeństwo zmarnowania tych środków, gdyż często rodziny dysfunkcyjne wskazują ogromną bezradność w sprawach planowania wydatków, umiejętności oszczędzania, ustalania priorytetów.

#### Ochrona macierzyństwa, w tym wielodzietność

Z informacji GOPS w Ryglicach wynika, że z pomocy społecznej z tytułu ochrony macierzyństwa w 2014r. skorzystało aż 49 rodzin, w tym: 46 rodzin z tytułu wielodzietności. W poprzednich latach objętych analizą udzielono pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa 51 rodzinom (2013r.), w tym: 49 wielodzietnych i 37 rodzinom (2012 r.), w tym 33 wielodzietnych .

Rysunek 18. Rodziny objęte pomocą i wsparciem z tytułu ochrony macierzyństwa wśród wszystkich klientów GOPS Ryglice



Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

### 3.6. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej

#### Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Na przełomie lat 2012-2014 udzielono wsparcia 6 osobom w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego tj. 2012 -1 osoba, 2013-3 osoby, 2014 -2 osoby.

#### Uzależnienie od alkoholu

##### **Definicja.**

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

##### **Skala zjawiska i analiza danych.**

Szacuje się, że w Polsce ok. 4 do 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Według najnowszych klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyczy także mieszkańców gminy Ryglicach, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczyielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany i trudny do przewyciężenia, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Reasumując, alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

- ⇒ samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
- ⇒ współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,
- ⇒ powodowanie przemocy,
- ⇒ rozpad rodziny, rozwody,
- ⇒ naruszenie prawa i porządku, przestępczość.
- ⇒

#### Problem alkoholowy wśród klientów GOPS w Ryglicach.

Na przełomie lat 2012-2014 z tytułu alkoholizmu skorzystało z pomocy finansowej 12 osób. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się poprzez

Zadania realizowane przez GOPS, w szczególności:

1. Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez świetlice socjoterapeutyczne.



2. Zaspokajanie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież.

3. Sfinansowanie udziału w wypoczynku letnim.

4. Współpraca z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnią Terapii i Uzależnień oraz z Gminnym Punktem konsultacyjnym w celu przekonania ludzi dotkniętych tą chorobą o konieczności podjęcia leczenia.

5. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez uczestniczenie w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych funkcjonujących przy placówkach oświatowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu. Działania te głównie polegają na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu lecznictwa odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

## Narkomania

### **Definicja.**

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą.

### **Skala zjawiska i analiza danych.**

Zagrożenie narkomania waha się w granicach 30%, są to dane ze służby zdrowia i policyjnych kronik. Inicjacja narkotyczna ma miejsce w wieku 10-14 lat. Przeważnie jest to 12 rok życia. 72% młodych ludzi robi to z ciekawości, 77,7% miała świadomość zagrożeń, jakie niesie ze sobą używanie narkotyków, 30% spróbowało za namową kolegów.

Społeczne skutki używania narkotyków to: wzrost przestępczości, wysokie koszty leczenia, przestępczość zorganizowana, rozpad rodziny, „wypadanie” z ról społecznych lub nie podejmowanie ich, rozwój patologii. Dla jednostki to – prostytutka, rozrywkowe zachowanie, choroby weneryczne, tj. AIDS, HIV, WZW.

Województwo małopolskie zaliczane jest do jednego z regionów o najniższym wskaźniku występowania zjawiska narkomanii. Średnio 13,2% respondentów przyznaje się do palenia marihuany, (około 5,6% okazjonalnie). LSD 1,5%, 0,7% środki wziewne, 1,1% inne. 75% mieszkańców województwa deklaruje, iż nie używa żadnych środków odurzających i psychotropowych. Tylko 1,2% osób badanych przyznaje, że środki takie przyjmuje bardzo często (kilka razy w tygodniu). Niestety narkomania, jako zjawisko społeczne staje się problemem społecznym, gdyż obejmuje swym zasięgiem około 15,0% badanej populacji, a wiek inicjacji przypada na okres największego nasilania się postaw nonkonformistycznych i buntowniczych młodzieży. Widoczny jest przede wszystkim niewystarczający poziom edukacji oraz brak systemu zbierania danych i rozpoznania zjawiska.

Wśród klientów GOPS w Ryglice nie ma osób dotkniętych narkomania.

## Przemoc w rodzinie

### Definicja.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;

- **nierównowagą sil** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;

- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp. );

- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;

2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;

3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, nielożenie na utrzymanie rodziny;

4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);

5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu



wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

#### **Skala zjawiska i analiza danych.**

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

W Gminie Ryglice został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych w Ryglicach, wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet, ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz poza terenu gminy Ryglice

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

#### Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ryglice

Jak wynika z danych GOPS dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy Ryglice skala przemocy w rodzinie oraz jej częstotliwość rośnie.

Tabela 29. Liczba Niebieskich Kart

	2012	2013	2014
Liczba ogółem	13	24	23
W tym założonych przez:			
Policję	12	18	23
Pomoc Społeczną	1	6	0

Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Tabela 30. Liczba osób objętych pomocą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

	2012	2013	2014
Liczba osób ogółem	36	71	63
W tym:			
kobiety	13	27	21
mężczyźni	11	26	23
dzieci	8	18	19

Źródło: dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach

Ogółem liczba poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie również ma tendencję wzrostową, przy czym najczęściej poszkodowanymi są kobiety. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy jest przemoc psychiczna /emocjonalna oraz przemoc fizyczna.

### Bezdomność

#### Definicja.

Bezdomność to sytuacja osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Istnieje również definicja prawna zawarta w „Ustawie o pomocy społecznej”, zgodnie z którą, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

#### Skala zjawiska i analiza danych.

Brak jest dokładniejszych informacji o skali zjawiska bezdomności w Polsce. Liczbę osób bezdomnych określa się od 30 do nawet 300 tysięcy. Jedynym miarodajnym źródłem wiedzy w tym zakresie jest liczba osób, którym formalnie udzielona została pomoc przez ośrodki pomocy społecznej.

Natomiast ze sprawozdań nadsyłanych przez organizacje pozarządowe do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w związku z udzieloną dotacją na pomoc osobom bezdomnym wynika, iż udzielają one pomocy m. in. 80-130 tys. osobom. Szacunkowe dane określające liczbę bezdomnych na 300 tysięcy pochodzą od Stowarzyszenia Monar. O randze bezdomności wśród problemów społecznych decydują nie tylko trudne do uchwycenia



parametry ilościowe, ale również dynamika zjawiska i zmiany w strukturze populacji. Syntetyczne opracowania z dziedziny polityki społecznej podkreślają narastające tempo zjawiska, wykraczanie jego zasięgu poza grupy i środowiska tradycyjnie kojarzone z bezdomnością. Z bezdomnością związane są też takie negatywne zjawiska, jak alkoholizm, narkomania, żebractwo, prostytutka, przestępczość, zagrożenia epidemiologiczne.

Głównych przyczyn bezdomności należy upatrywać w sytuacji społeczno-ekonomicznej, której efektem jest wzrastające bezrobocie, likwidacja hoteli robotniczych, pogłębiające się zjawisko ubóstwa. Bezdomność jest też skutkiem różnych patologii, zaburzeń psychicznych i osobowościowych tj. alkoholizmu, przestępczości, rozwodów lub rozpadów więzi nieformalnych, braku opieki ze strony osób najbliższych i przemocy w rodzinach. Istnieją także prawne przyczyny bezdomności, które dotyczą głównie eksmisji za długi i zaległości w opłatach. Na uwagę zasługują także przyczyny natury psychologicznej, gdzie bezdomność jest świadomym wyborem innego sposobu życia i odmiennego systemu wartości. Bezdomność wynika także z niewydolności polityki mieszkaniowej m. in. małej ilości mieszkań komunalnych, wzrostu cen mieszkań czynszowych, braku lokali zastępczych. Przyczyny bezdomności wzajemnie się przenikają i warunkują.

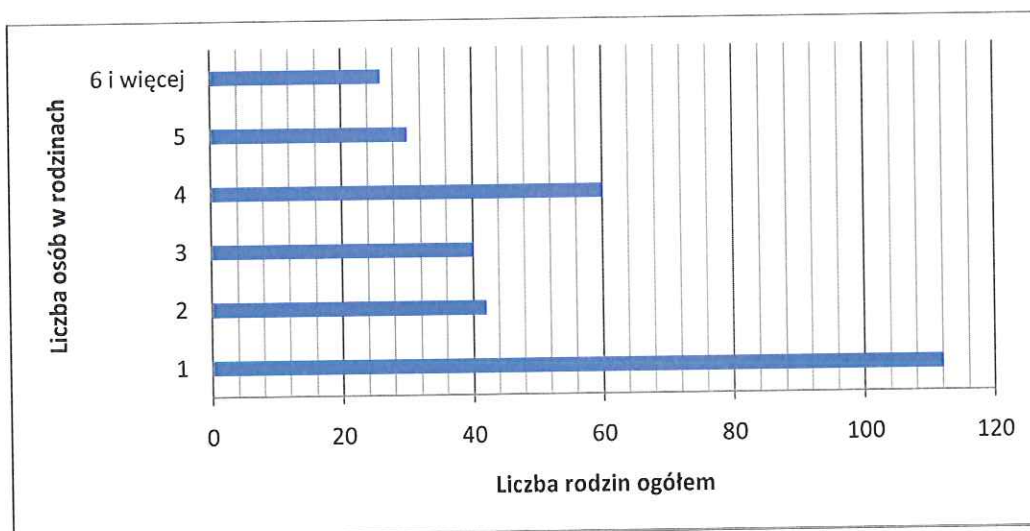
#### Problem bezdomności wśród klientów GOPS w Ryglicach

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych. Na przełomie lat 2012-2014 udzielono 3 bezdomnym pomocy finansowej jak i rzeczowej.

### 3.7.Podsumowanie i wnioski

Z informacji GOPS w Ryglicach wynika, iż w 2014 roku wydano decyzje administracyjne przyznające świadczenie dla 274 gospodarstw domowym, w których zamieszkiwało 1017 osób. Strukturę rodzin korzystających z pomocy w 2014r. prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 19.Struktura rodzin korzystających z pomocy w 2014 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez GOPS jest: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Szczegółowe przyczyny przyznania pomocy przez GOPS przedstawia poniższa tabela 25.

Tabela 31. Powody przyznania pomocy – rok 2014

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin – 2014r.
1.	<b>Ubóstwo</b>	<b>243</b>
2.	Sieroctwo	0
3.	Bezdomność	3
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	31
5.	<b>Bezrobocie</b>	<b>123</b>
6.	<b>Niepełnosprawność</b>	<b>79</b>
7.	<b>Długotrwała choroba</b>	<b>82</b>
8.	<b>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego</b>	<b>66</b>
	<i>w tym rodzina niepełna</i>	23
	<i>w tym rodziny wielodzietne</i>	15
9.	Przemoc w Rodzinie	25
10.	<b>Alkoholizm</b>	<b>46</b>
11.	Narkomania	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8
13.	Zdarzenia losowe. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	1
14.	Sytuacja kryzysowa	30

Źródło: Sprawozdanie z działalności GOPS za 2014 rok.

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zaciszu domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności gminy.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.



Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy, od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

## **ROZDZIAŁ IV. Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych Gminy Ryglice.**

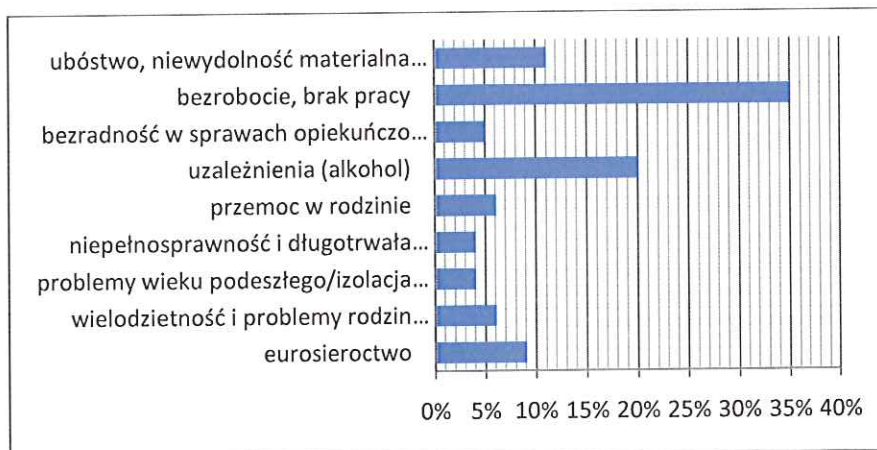
### 4.1. Wnioski wypływające z badania opinii społecznej

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Ryglice posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

W badaniu opinii publicznej w zakresie problemów społecznych występujących na terenie gminy Ryglice wzięło udział 290 osób. Wśród respondentów 65 % stanowiły kobiety, 35 % mężczyźni. Większość badanych (40 %) była w wieku 26-59 lat.

• Badani wskazali, iż największym problemem występującym na terenie Gminy Ryglice jest bezrobocie (35 %), oraz uzależnienie od alkoholu (20 %) oraz ubóstwo (11%).

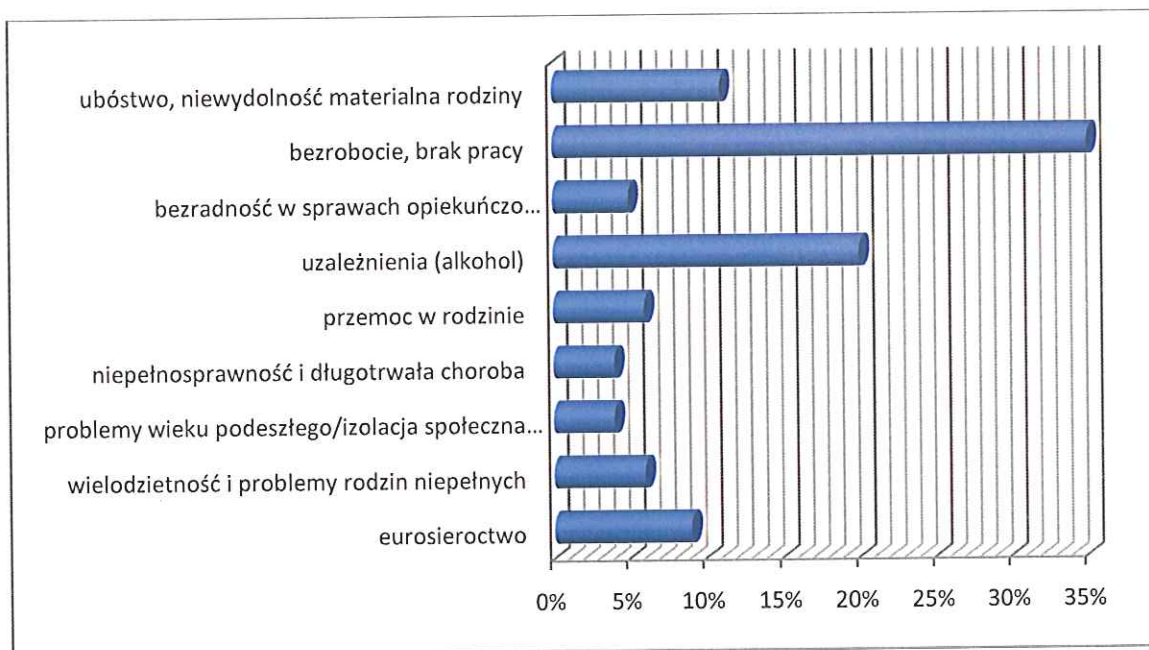
Rysunek 20. Problemy społeczne w Gminie Ryglice



Źródło: dane z ankiet

- Każda z tych dysfunkcji wzajemnie się przenika wpływając na poziom życia osób wymagających pomocy ze strony GOPS. I tak: *na poziom ubóstwa* wpływa w znacznej mierze brak pracy (41%) oraz niskie dochody (19%) i uzależnienie (14%), *na brak pracy* wpływa brak miejsc pracy (27 %-odpowiedzi) oraz lenistwo, niechęć do podejmowania pracy (16%) oraz uzależnienia (14 %).
- Według respondentów zagrożeni problemem uzależnień są: osoby bezdomnie (24%, osoby bezrobotne 23 % oraz rodziny dysfunkcyjne 20 %
- Zauważalne są także problemy społeczne dotyczące osoby starsze, szczególnie niepełnosprawność (23%) oraz samotność (23 %).

Rysunek 21. Problemy osób starszych

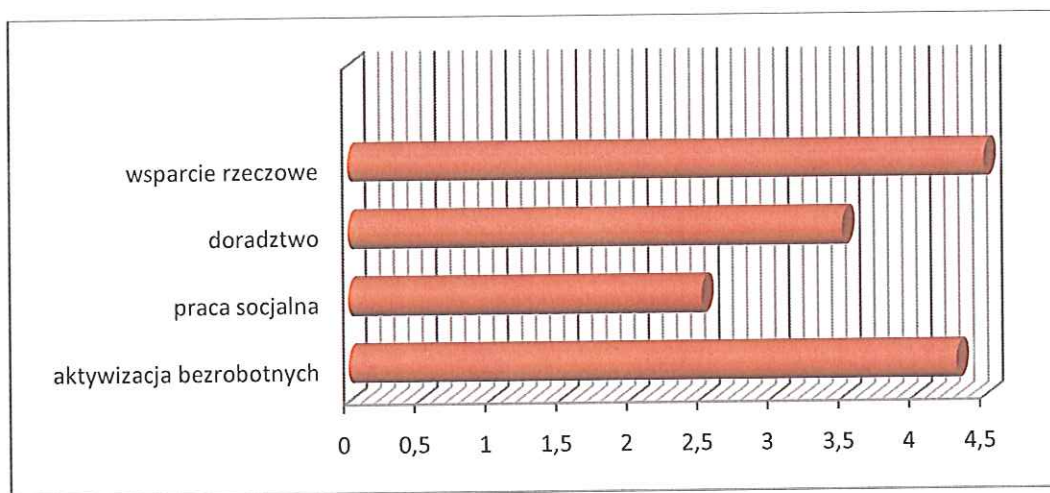


Źródło: dane z ankiet



- Przemoc w rodzinach jest zauważalna przez ponad 30% badanych, natomiast 19% osób badanych wie co należy zrobić gdy spotka się z przemocą.
- Do głównych działań, które powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według badanych należy tworzyć warunki nowych miejsc pracy (39%) oraz pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (17%).
- Z ankiet wynika, że najczęstszym negatywnym zjawiskiem odnoszącym się do dzieci i młodzieży jest wulgarność/agresja 41%, sięganie po substancje uzależniające 25% oraz zaniedbanie wychowawcze 14 %.
- W propozycji form wsparcia jaką przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej najczęściej respondenci wskazywali aktywizację bezrobotnych (33%), pomoc finansową (21% ) oraz doradztwo (12%) i usługi opiekuńcze (12%).

Rysunek 22. Formy wsparcia jakie powinien oferować Ośrodek



Źródło: dane z ankiet

- Mieszkańcy Gminy Ryglice uważają iż warunki życia w Gminie Ryglice w ostatnich latach raczej się poprawiły (31%) natomiast 30% badanych osób uważa się iż się nie zmieniły, pozostają takie same. Ponadto mieszkańcu udzielili odpowiedzi, że czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania zaznaczając tak i raczej tak, co daje- 83 %.

#### 4.2. Wyniki badań ankietowych w liczbach

##### 1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Państwa gminy?

• eurosieroctwo	44	
• wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	31	
• problemy wieku podeszłego/izolacja społeczna osób starszych	22	
• niepełnosprawność i długotrwała choroba	23	
• przemoc w rodzinie	29	
• uzależnienia (alkohol)	105	20 %
• bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	25	
• bezrobocie, brak pracy	181	35%

• ubóstwo, niewydolność materialna rodziny	55	11%
--	----	-----

5. Kto Pana/Pani zdaniem jest najbardziej zagrożony ubóstwem w Państwa gminie?

• osoby starsze i samotne	72	
• osoby dotknięte problemem uzależnień	79	14%
• rodziny wielodzietne	78	
• osoby uzyskujące niskie dochody	108	19%
• osoby bezrobotne	238	41%

6. Co Pana/Pani zdaniem decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa?

• niepełnosprawność	29	
• brak wsparcia ze strony najbliższych	29	
• lenistwo, niechęć do podejmowania pracy	82	16%
• niezaradność życiowa	61	
• tzw. dziedziczenie biedy"	60	
• brak wykształcenia	43	
• uzależnienia	72	14%
• brak pracy	140	27%

7. Jaka zdaniem Pana/Pani jest skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki) na terenie Państwa gminy?

• trudno powiedzieć	72	25%
• niska	29	
• średnia	138	48%
• wysoka	51	

8. Kto zdaniem Pana/Pani zagrożony jest problemem uzależnień w Państwa gminie?

• osoby samotnie wychowujące dzieci	30	
• osoby bezdomne	110	24%
• rodziny dysfunkcyjne	91	20%
• rodziny wielodzietne	45	
• osoby uzyskujące niskie dochody	71	
• osoby bezrobotne	102	23%

9. Czy uważa Pani/Pan iż oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca?

• trudno powiedzieć	100	34%
• nie	84	29%
• raczej nie	51	
• raczej tak	47	
• tak	8	

10. Jakie zdaniem Pana/Pani problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze?

• mała liczba placówek wspierających osoby starsze	70	
• niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego	108	23%
• brak opieki ze strony rodziny	82	17%
• samotność	108	23%
• problemy psychologiczne	28	
• ubóstwo i bieda	75	



8. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

• nie	15	
• raczej nie	32	
• raczej tak	170	59%
• tak	73	

9. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?

• wiem co należy zrobić /gdzie zadzwonić/gdzie zgłosić	62	19%
• nie słyszałem o takich przypadkach	55	
• słyszałem o takich przypadkach	96	30%
• nie znam takich przypadków	59	18%
• znam takie przypadki	51	

10. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na miejscu zamieszkania?

• Nie	32	
• Raczej nie	17	
• Raczej tak	142	49%
• Tak	99	34%

11. Jeśli nie, to jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa?

• zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	64	61%
• słabe oświetlenie	17	16%
• brak patroli policyjnych	12	
• niewłaściwe zachowania pijących alkohol w miejscach publicznych	7	
• częste włamania i kradzieże	5	

12. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej w Państwa Gminie:

• wandalizm, demoralizacja, przestępczość	49	
• wulgarność/agresja	168	41%
• sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	102	25%
• sieroctwo	8	
• zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)	23	
• zaniedbanie wychowawcze	58	14%

13. Jakie działania powinien podjąć samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?

• tworzyć warunki do powstania nowych miejsc pracy	191	39%
• profesjonalizować kadry pomocy społecznej	20	
• pozyskiwać dodatkowe środki finansowe pozabudżetowe (np. środki unijne, z budżetu państwa)	85	17%
• sprawniej koordynować działania lokalnych instytucji działających w sferze społecznej	27	
• rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej	37	
• wesprzeć organizacje pozarządowe w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	20	
• monitorować efektywne wykorzystywanie środków pieniężnych pomocy społecznej	57	12%
• kontynuować programy prac społecznie użytecznych i roboty publiczne	54	

**14. Jaka formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej?**

• aktywizacja bezrobotnych	158	33%
• usługi opiekuńcze	58	12%
• praca socjalna	56	
• doradztwo	58	12%
• wsparcie rzeczowe	46	
• pomoc finansowa	97	21%

**15. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych?**

• nie mam zdania	75	26%
• źle	24	
• przeciętnie	70	24%
• dobrze	76	26%
• bardzo dobrze	44	

**16. Jak ocenia Pan/Pani zmiany warunków życia w Gminie w ostatnich latach (2012-2014)**

• pogorszyły się	49	
• raczej się pogorszyły	46	
• nie zmieniły się, pozostają takie same	85	30%
• raczej się poprawiły	88	31%
• poprawiły się	17	6%

**Metryczka:**

Płeć:

• kobiet	189	65%
• mężczyzna	101	35%

Wiek:

• 13-16 lat	85	30%
• 17-25 lat	76	26%
• 26-59 lat	117	40%
• 60 i więcej	12	4%

Zawód:

• uczeń	135	47%
• rolnik	24	
• przedsiębiorca	3	
• pracownik umysłowy	81	28%
• pracownik fizyczny	33	
• emeryt/rencista	6	
• bezrobotny	8	

Wykształcenie :

• uczeń ( gimnazjum +Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych)	132
• podstawowe	17
• zawodowe	17
• średnie	41
• policealne	14
• wyższe	69



## ROZDZIAŁ V. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy Ryglice.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

**\*S (Strengths) – mocne strony:** wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

**\*W (Weaknesses) – słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

**\*O (Opportunities) – szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

**\*T (Threats) – zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary priorytetowe :

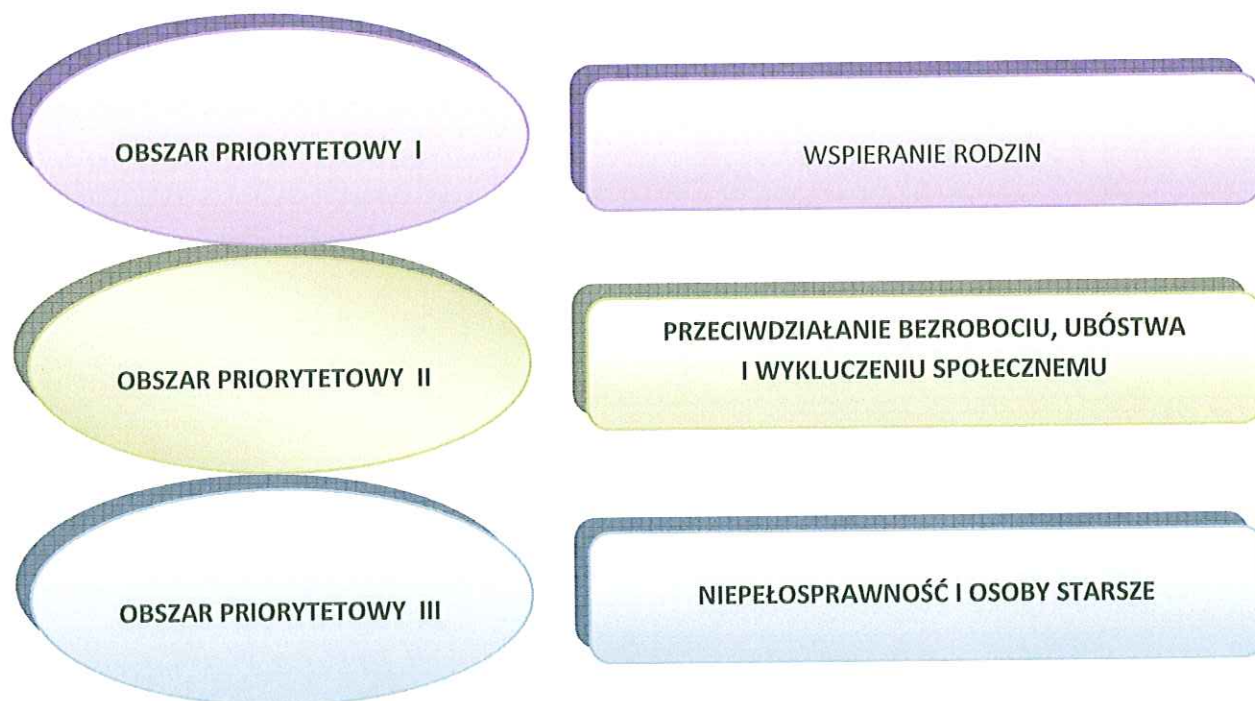


Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych

<b>OBSZAR PRIORYTETOWY I: WSPIERANIE RODZIN</b>	
<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ dotychczasowe działania podejmowane w ramach systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.</li> <li>➔ Działania GOPS w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pomocy rodzinom niepełnym. W zakresie ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin.</li> <li>➔ Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych.</li> <li>➔ Pogłębiające się zjawisko euro sieroctwa.</li> <li>➔ Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin.</li> <li>➔ Brak żłobków</li> <li>➔ Podstawy roszczeniowe części rodzin</li> </ul>

## Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ryglice na lata 2016-2025

<p>wielodzietnych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego- darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników i konsultantów.</li> <li>➔ Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asysty rodziny.</li> <li>➔ Realizacja zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ryglice na lata 2015-2020”.</li> <li>➔ Projekty społeczne dla rodzin realizowane z wykorzystaniem środków zewnętrznych, w tym UE.</li> <li>➔ Współpraca GOPS Ryglice m.in z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, Caritasem- w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny.</li> <li>➔ Profesjonalna pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczej przez działające na terenie gminy placówki wsparcia dziennego( Ryglice, Zalasowa)</li> <li>➔ Dobra dostępność opieki medycznej w gminie.</li> </ul>	<p>korzystających z wsparcia GOPS.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych.</li> <li>➔ Coraz częstsze przypadki niezgłaszania przez rodziny, sąsiadów wieloletnich przypadków przemocy w rodzinie z poczucia wstydu.</li> <li>➔ Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje.</li> </ul>
<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci.</li> <li>➔ Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie.</li> <li>➔ Wprowadzenie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych.</li> <li>➔ Środki finansowe zewnętrzne, w tym UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej.</li> <li>➔ Realizacja w skali kraju celów strategii: "Europa 2020" oraz "Kapitał społecznych 2014-2010".</li> <li>➔ Możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym.</li> <li>➔ Istnienie wielu organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży.</li> <li>➔ Rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatracenie rodzinnych wartości.</li> <li>➔ Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny.</li> <li>➔ Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinie.</li> <li>➔ Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne.</li> <li>➔ Starzenie się społeczeństwa.</li> <li>➔ Deficyt w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie.</li> <li>➔ Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających z wsparcia GOPS.</li> <li>➔ Zjawisko „ eurosieroctwa”</li> </ul>

<b>OBSZAR PRIORYTETOWY II: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU</b>	
<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej.</li> <li>➔ Profesjonalne przygotowana i kompetentna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>➔ Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej</li> <li>➔ Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia</li> </ul>